

Posouzení diplomové práce Markéty Bartošové „Profesní identita školního psychologa“

Předložená diplomová práce se zabývá současnou realitou profese školního psychologa. Zvolené téma je zřejmě autorce blízké, ale navíc je i aktuální. Profese školního psychologa je relativně nová, nemá dlouhou tradici, která by dávala jejímu konceptu dostatečné zakotvení a je třeba ji také vymezit jak dovnitř do života školy, tak ven, zejména vůči dalším blízkým profesím.

Nejdůležitějším cílem textu bylo poznat lépe strukturu profese, její sociální, profesní a identitní kvality.

Teoretická část je zpracována zodpovědně, postupně otevírá teoretické koncepty, které se zkoumaným tématem souvisejí a sleduje také výzkum a teoretické práce přímo k profesi školního psychologa vztažené. Odpovídajícím způsobem otevírá vybranou problematiku.

Data jsou sebrána pomocí položených rozhovorů s pěti školními psychology s praxí delší tří let (v průměru okolo 10 let, jak autorka uvádí).

V prezentaci a analýze dat volí Markéta Bartošová několik postupných kroků.

V prvním sleduje témata, která v rozhovorech nachází a která náleží do třech orientačních oblastí – profesní, osobní a vztahové. Ve druhém kroku, při interpretaci dat, vytváří samostatné kategorie, které vysvětluje: 1.změna, 2.požadavky, 3.vymezení, 4.vztahy, 5. role, 6.pocity, 7.zamlčování.

Tyto kroky považuji za vtipné a navíc i řemeslně dobře zpracované. Za výsledek můžeme opravdu považovat zpřesnění představ o profesi školního psychologa. Mnohá zjištění jsou inspirativní a nová. Velmi mě zaujala témata okolo osobního vývoje v profesi nebo nutnost profese (přes existenci vyhlášek o náplni práce) postupně budovat.

Práce pro mě ještě nabízí ještě jedno zajímavé zjištění o určitých rozdílech mezi výslednou koncepcí profese a jejím individuálním zpracováním respondenty. Uvědomuji si, že cílem autorky bylo naopak podat celkový vyčerpávající obraz profese školního psychologa. Přesto bych právě díky těmto rozdílům považovala za přínosné představit profesní identitu jednotlivých účastníků výzkumu. Téma „profesní identita“ lze totiž číst různě. Abych Markétě Bartošové nekřivdila, své pojetí drží, když hovoří o kategoriích jako faktorech, které tvoří profesní identitu školního psychologa (s. 99). I když rozumím tomu, že autorka neuvažuje o pojetí tématu jako představení profesní identity jednotlivých osob a jeho porovnání vůči obecnému konceptu profese, který nám vyložila, je to trochu škoda. Ale bylo by to zřejmě již za hranici práce. Přesto bych čekala jako jednou ze (sub)kategorií právě onu variabilitu a osobní vymezení rolí, pojetí, obsahu práce, které si jednotlivci, jak se můžeme v textu přesvědčit, vytvářejí. Také proto, že v jiných psychologických profesích možná tak široké možnosti nejsou.

Diplomová práce Markéty Bartošové splňuje nároky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.

Praha 23.5.2011

Ida Viktorová